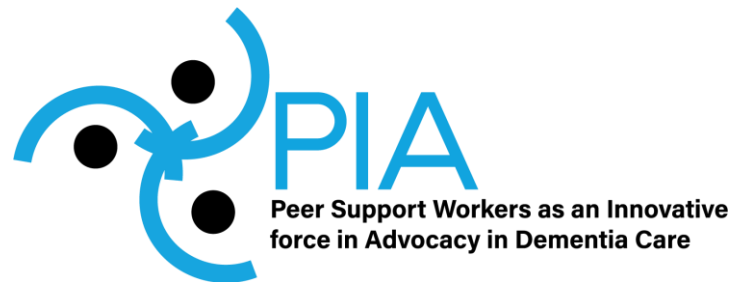

Lucrătorii de suport - o forță inovatoare în promovarea îngrijirii persoanelor cu demență

2021-1-NO01-KA220-ADU-000026860

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- 1) Introducere în demență (definiții și prevalență)
- 2) 5 aspecte cheie cu privire la demență (Programul prietenii persoanelor cu demență)
- 3) Rolul lucrătorului de suport (PSW) în îngrijirea persoanelor cu demență – Probleme specifice fiecărei țări
- 4) Aspecte semnificative pentru persoanele cu demență. Exemple: aspecte legale, drepturile omului, activități practice (tehnici reflective, ascultare activă, jocuri de rol)

Agenda

Modulul 1

- Informații de bază cu privire la demență
- Recunoașterea diferitelor tipuri de demență
- Simptome precoce
- Factori de risc
- Evoluția și etapele demenței

Materiale didactice

Introducere în demență

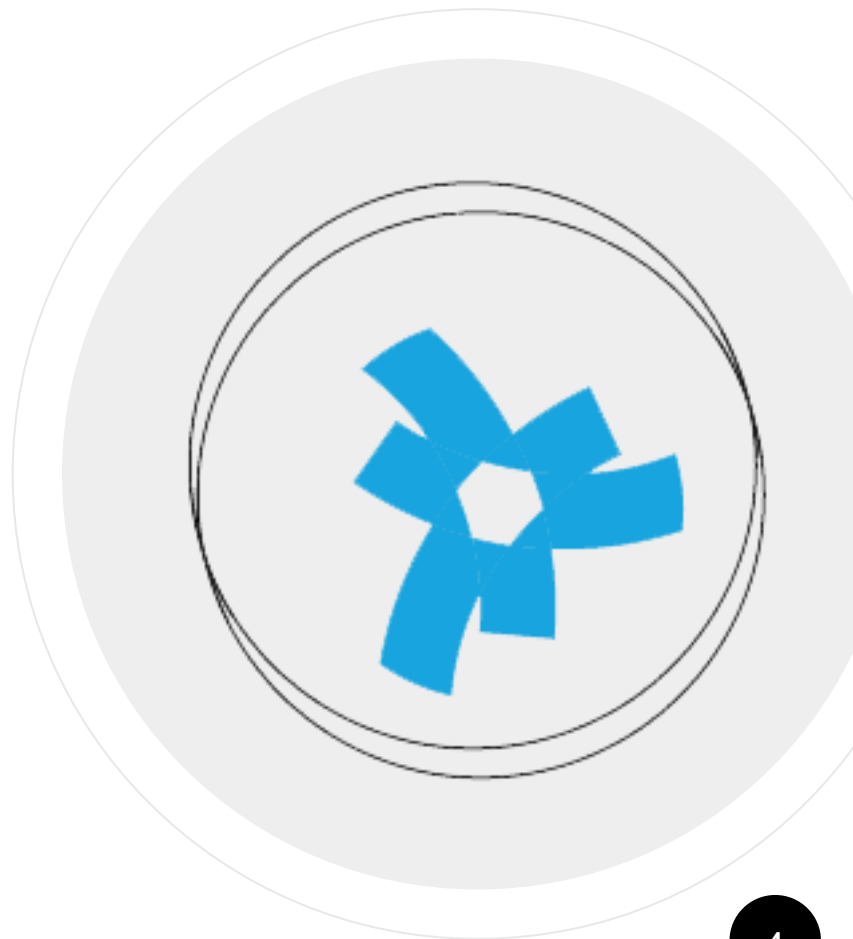
Prevalența demenței

Factori de risc în demență

Simptomele precoce ale demenței

Diferite tipuri de demență

Evoluția demenței – diferite stagii

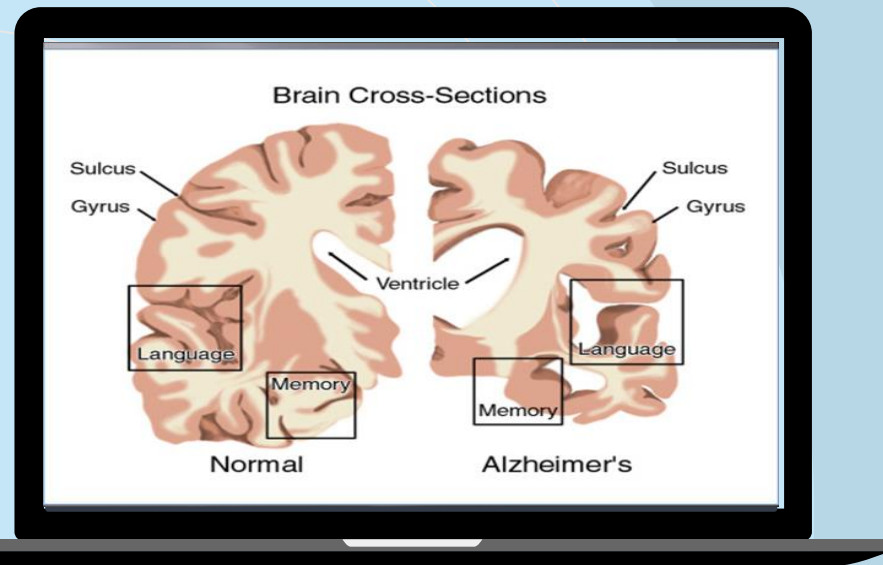

Definiția demenței

Termenul demență face referire la un deficit dobândit al funcțiilor cognitive și poate include atenția complexă, abilitatea de execuție, învățarea și memoria, limbajul, capacitatea spațială și de percepție precum și cogniția socială.

Deficitele cognitive pot fi sau nu însoțite de tulburări de comportament care sunt suficiente pentru a interfera cu independența funcțională.

(Sorbi, Ghidul EFNS – Federației Europene al Societăților Neurologice, 2012)

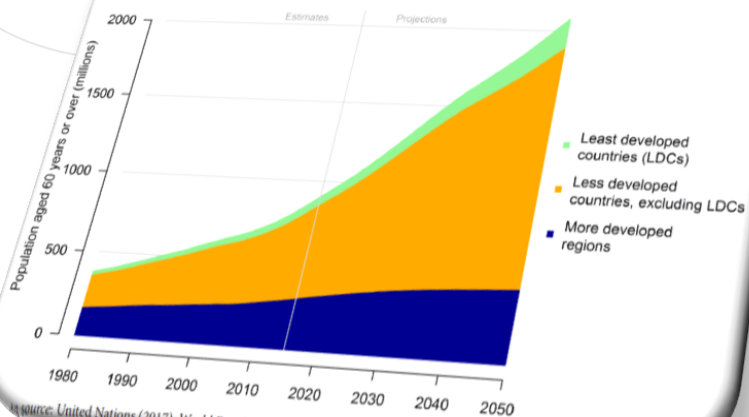

Demența poate afecta:

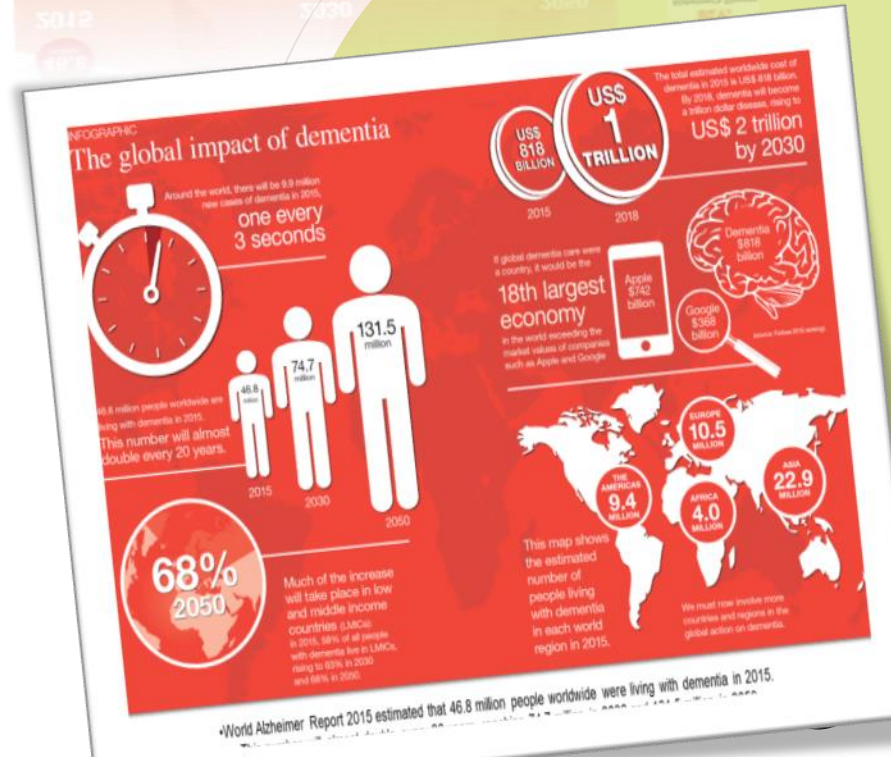
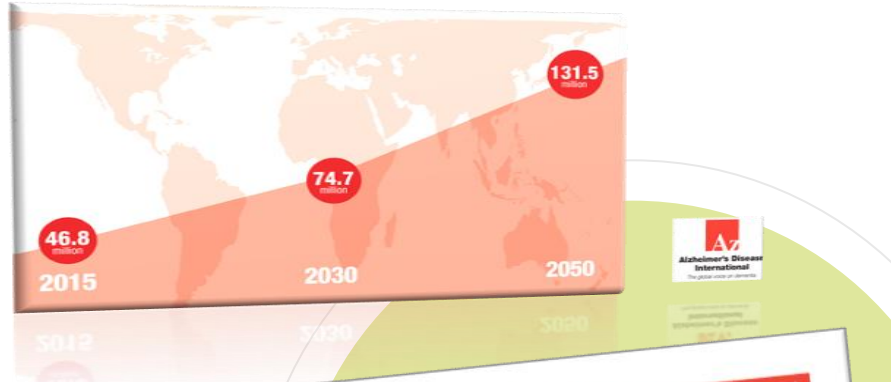
- Memoria/atenția
- Înțelegerea și conștientizarea
- Abilitatea de planifica și de a lua decizii
- Procesarea informației, înțelegerea
- Abilitățile de învățare
- Competențele lingvistice
- Viața independentă
- Inhibiția și capacitățile de organizare
- Abilitățile de orientare precum și cele vizuospațiale
- Recunoașterea și percepția
- Comportamentul/dispoziția/stresul
- Mecanismele de control, inclusiv emoțiile
- Motivarea/inițiativa

Prevalența demenței

Figure 1.
Number of persons aged 60 years or over by development group,¹ from 1980 to 2050

Source: United Nations (2017), World Population Prospects: the 2017 Revision.

Demența acum

- **Demența afectează 5,4% din persoanele 65+**
WHO 2015
- **Pe glob sunt 50.000.000 persoane cu demență**
Raportul Alzheimer Disease International ADI - 2015
- **În Europa sunt 10.500.000 persoane cu demență**
Raportul Alzheimer Disease International ADI - 2015
- **În Grecia sunt 200.000 persoane cu demență**
Raportul Alzheimer Grecia – 2012
- **În România sunt 270.000 persoane cu demență**
Raportul Alzheimer România – 2014

Se estimează că în 2030 se va ajunge la 276.000 cazuri iar în 2050 vor fi 365.000 persoane cu demență.

10 warning signs of dementia

Semnale precoce ale simptomelor demenței

World Alzheimer's Month 2021

If these signs are new, they may be a sign of dementia.
Dementia is not a normal part of ageing.

Speak to your doctor or contact your dementia and Alzheimer association.

www.alzint.org

Prescripția medicală

*Următoarele
obiective*

Nutriția, indicele de sănătate,
starea fizică, produsele
naturale

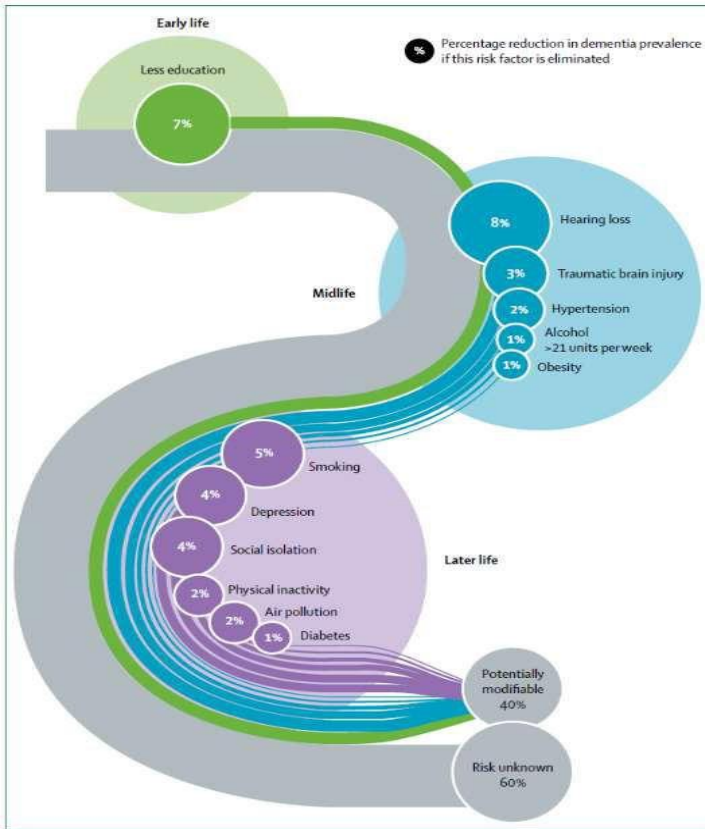
B amyloid, factorii
neurotrofici

Reducerea factorilor de
risc
Intervenții non-
farmacologice

Factorii de risc sunt precum un cocktail!

Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the *Lancet* Commission

Potențialul prevenției ≈ 40% 12 factori de risc care pot fi modificați

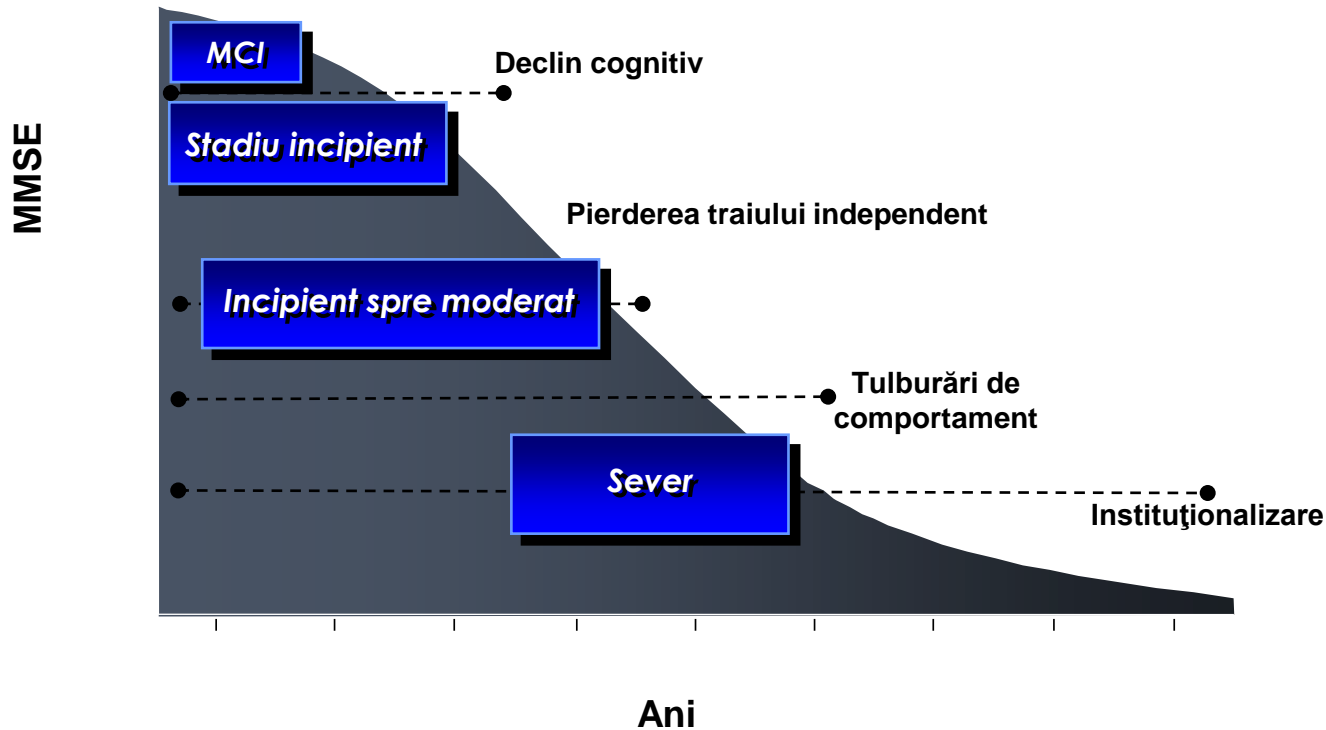
1. Diabet
2. Hipertensiune
3. Obezitate
4. Lipsa exercițiilor fizice
5. Depresie
6. Fumat
7. Slabă educație
8. Pierderea auzului
9. Leziuni cerebrale traumatice
10. Consum de alcool
11. Izolare socială
12. Poluarea aerului

Factori de risc care pot fi modificați

Alimentația
Educația
Exercițiile fizice
Instruirea cognitivă
Activitatea socială

Livingston et al., Lancet
2020

Progresul demenței

Demențe reversibile

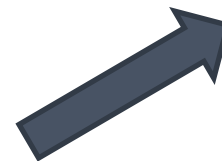
- **D** Droguri, delirium
- **E** Emoții și tulburări endocrine
- **M** Metabolism - tulburări
- **E** Existența unor tulburări ale ochiului și/sau ale urechii
- **N** Nutriție - tulburări
- **T** Tumori, toxicitate, traume ale capului
- **I** Infecții diverse
- **A** Alcool, arteroscleroză

**Premisele unui
diagnostic
precoce:**

**Cooperarea dintre:
pacient
îngrijitor
întreaga familie
medicul de familie
neurolog/psihiatru
psiholog/neuropsiholog
servicii sociale**

Echipa de îngrijire

Lucrătorul
de suport

Neurolog

(Neuro)
psiholog

Asistentă
medicală

Fizioterapeut

Asistent
social

Kineto-
terapeut

Beneficii ale diagnosticării precoce

Planificarea îngrijirii

Intervenții non-farmacologice

Schimbări în viață (alimentație, exerciții fizice)

Calitatea modificărilor din viață

Suportul social

Amânarea instituționalizării

Reducerea costurilor de îngrijire ale pacienților cu demență

Publicația “The Economist” din 27.08.2020

- Nicio țară nu a găsit o modalitate durabilă de a finanța îngrijirea din pacienților cu demență.

Tratamentul holistic al îngrijirii persoanelor cu demență

Domeniile biogenetice (controlul factorilor de risc, medicația, prescripțiile medicale)

Tehnicile cognitive (instruirea cognitivă) și cele ale dispoziției (psihoterapeutice)

Domeniul social (conștientizarea demenței, educarea, suportul îngrijitorilor) – Comunități prietenoase cu demența – Rolul *Lucrătorului de suport în îngrijirea persoanelor cu demență*

Cine sunt îngrijitorii informali?

Un îngrijitor informal este o persoană care, de obicei, asigură îngrijirea gratuită pentru persoanele cu boli cronice, dizabilități sau alte afecțiuni ale sănătății pe termen lung sau nevoi de îngrijire, în afara unui cadru profesional sau formal.

(Definiția din Eurocarers)

Îngrijitorul este acea persoană care de cele mai multe ori este discretă, stă în umbră, se organizează pentru a face față nevoilor celor dragi, care nu mai sunt autonomi și care au experimentat o foarte importantă situație psihosomatică care, în mod inevitabil, le-a afectat toate dimensiunile vieții.

Cine sunt îngrijitorii informali?

Apartținătorii/Îngrijitorii din familie sunt o resursă invizibilă, o armată tăcută care este formată din copiii, soți, soții, părinți sau doar prieteni care, în mod gratuit și în afara sferei profesionale, îngrijesc și ajută persoanele vârstnice sau pe cele cu dizabilități, care nu pot trăi independent.

Apartținătorii/Îngrijitorii informali din Europa asigură peste 80% din îngrijirea necesară, fiind de două ori mai mulți decât îngrijitorii profesioniști. Valoarea economică a celor care asigură îngrijire informală gratuită (neplătită) variază între 50% și 90% din costul total al îngrijirii asigurate de profesioniști.

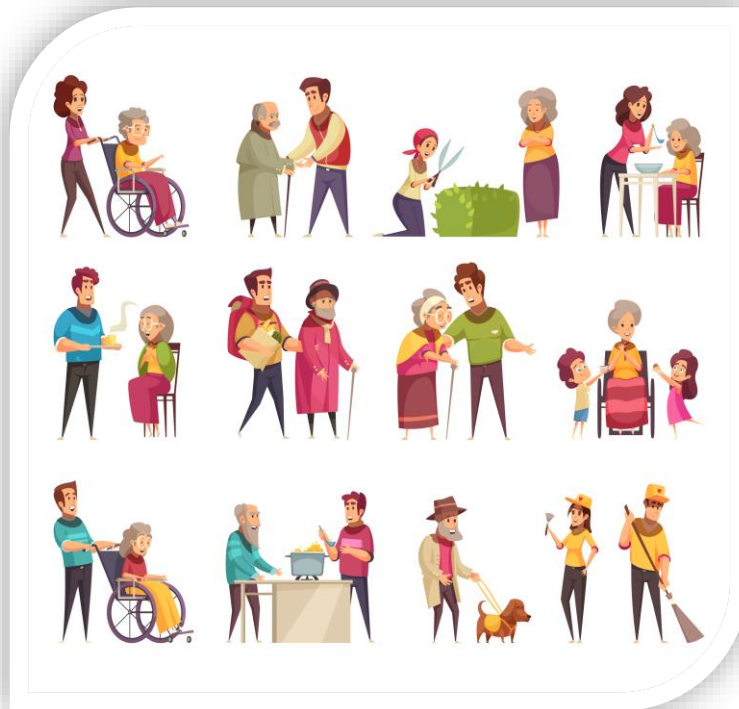

Foto Freepik

Este datoria mea.
Trebuie doar să o
fac.

Este alegerea
mea.

A avea grijă de cei dragi
este o experiență de
viață, care îmi aduce
mari satisfacții.

A avea grijă de o
persoană pe care o
iubesc mă face să
fiu mândru.

Am nevoie de o
pauză: sunt
epuizat.

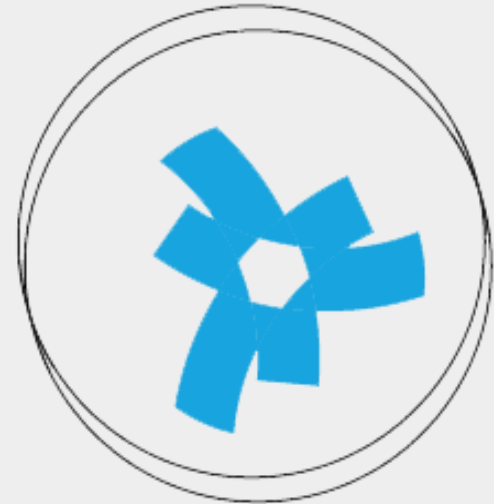
O povară grea pe
care aș prefera să
o împărtășesc.

Nu am altă alegere.
Nu este drept!!!

Valoarea experienței

Cunoștințele derivate din experiență reprezintă temelia practicilor *lucrătorilor de suport* precum urmează:

- ❑ Sunt fructul experimentării discomfortului și a conștientizării acestuia.
- ❑ Favorizează dezvoltarea personală, socială și culturală a celor care o cunosc.
- ❑ Este instrumentul principal care asigură compasiunea și susținerea a acelor care experimentează o suferință psihologică.
- ❑ Este însoțită de alte valori fundamentale precum empatia, ascultarea, responsabilitatea, competența, siguranța.
- ❑ Îmbunătățește abilitățile de comunicare cu profesioniștii, cu ceilalți membrii de familie și cu instituțiile.

Modulul 2

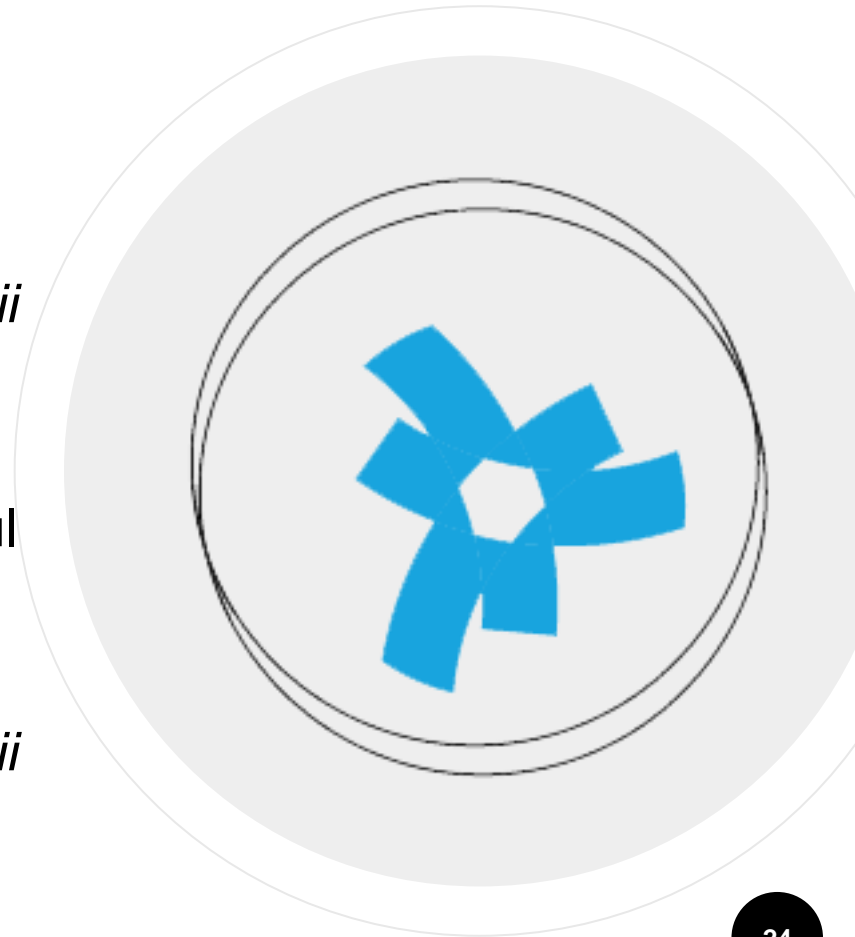
- Programul *Prietenii demenței*
- Înscrierea în Programul *Prietenii demenței*

Material didactic

Introducere în Programul *Prietenii demenței*

5 mesaje cheie cu privire la Programul *Prietenii demenței*

Activități care fac referire la *Prietenii demenței*

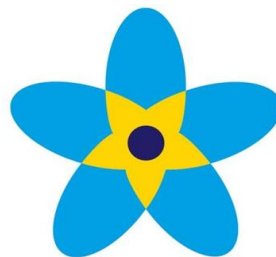

Care este primul cuvânt care vă vine în minte atunci când auziți rostindu-se “demență”?

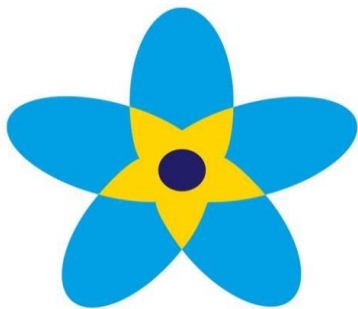
Aceste cuvinte sunt în proporție covârșitoare pozitive sau negative?

- 1. Modul în care societatea tratează demența**
- 2. Este important să schimbăm aceste percepții**
- 3. Abordând teama / stigma indusă de demență**
- 4. Devenind *Prieteni ai demenței***

**Dementia
Friends
Greece**

A Panhellenic Federation of Alzheimer's
Disease and Related Disorders Initiative

Dementia Friends Greece

A Panhellenic Federation of Alzheimer's
Disease and Related Disorders Initiative

Acțiune
socială

Agenții locale
ale Asociațiilor
Alzheimer

Creșterea
gradului de
conștientizare a
demenței

Suținerea
lucrătorilor de
suport în
proprile lor
comunități

Crearea unor
comunități
prietenoase cu
demența

Devenind
*Prieten al
demenței*

Acțiuni
prietenoase cu
cei care suferă
de demență

1	Demența nu este
2	Demența este cauzată de
3	Un tip comun de demență este
4	Demența este progresivă înseamnă că
5	Simptomele precoce ale Bolii Alzheimer sunt
6	Demența nu este doar
7	Demența poate afecta de asemenea
8	Oamenii care trăiesc cu demență pot
9	Cineva în lume va face demență
10	Este posibil
11	Nicio persoană nu este
12	Programul Prietenii Demenței vizează

12	să transforme înțelegerea în acțiune
1	un aspect al îmbătrânirii normale
8	să continue să comunice efectiv
4	simptomele se deteriorează treptat
7	percepțiile umane
11	în afara unui diagnostic de demență
9	la fiecare trei secunde
10	Ca cineva care are demență să trăiască bine
2	boli ale creierului
3	Boala Alzheimer
5	declinul memoriei de lucru
6	legată de pierderea memoriei

5 mesaje cheie

1 Demența nu este un aspect al îmbătrânirii normale

2. Demența nu este doar o pierdere a memoriei

3. Demența este cauzată de boli ale creierului

4. Se poate trăi bine cu demență

5. O persoană este mai presus decât un simplu diagnostic de demență

**Dacă trăim mai mulți ani vom
face toți demență?**

**De la ce vârstă este “normal” să
uităm?**

Toți seniorii uită?

62% din profesioniștii din sistemul de sănătate continuă să creadă că demența este un aspect al îmbătrânirii normale

2 din 3 oameni cred că demența este cauzată de îmbătrânirea normală

ADI 2019 global survey
www.alz.co.uk/worldreport2019

Mesaj cheie nr.1

Demența nu este un aspect al îmbătrânirii normale

Demența

Descrierea simptomelor unui grup mare de boli

Acestea cauzează un declin gradual al funcțiilor mintale generale ale unei persoane

Afectează funcționalitatea zilnică a unui individ

Mesaj cheie nr.2

Demența nu este doar o pierdere a memoriei

Simptomele variază de la zi la zi

Mesaj cheie nr.2

/// *Demența nu este doar o pierdere a memoriei*

- Memoria
- Concentrarea / planificarea / luarea de decizii / rezolvarea problemelor
- Limbajul
- Orientarea / abilitățile vizual-spațiale
- Dispoziția / Comportamentul

Demența este cauzată de boli ale creierului

Boala Alzheimer
Demența cu corpi Lewy
Demența vasculară
Demența frontotemporală
Sindromul/Psihoza Korsakoff
Sindromul
Down
Boala Huntington
Boala Creutzfeldt-Jakob
Paralizia supranucleară progresivă(PSP)
SIDA

Mesaj cheie nr.4

*Se poate trăi bine cu
demență*

Capacitatea de muncă / contactele sociale
Depind de circumstanțele fiecărui individ în parte
A trăi bine reprezintă lucruri diferite pentru oameni diferiți
Demența aduce provocări în pofida tuturor
circumstanțelor

Persoana este mai presus decât un simplu diagnostic de demență.

Diagnosticul nu poate lua locul unei persoane cu demență.

În același mod în care privim o persoană diagnosticată cu diabet sau cancer și mai întâi vedem persoana, la fel este și în cazul demenței.

Cum arată o persoană diagnosticată cu demență?

Mesaj cheie nr.5

O persoană este mai presus decât un simplu diagnostic de demență

Principiile creării unor medii care să fie prietenoase cu demența

Utilizarea unor strategii pentru a compensa dizabilitatea
Maximizarea independenței, întărirea identității
personale și a stimei de sine

Manifestarea griji față de aparținători/îngrijitori de
asemenea

Adoptarea unei abordări orientate spre probleme și spre
rezolvarea acestora

Întâmpinarea călduroasă a aparținătorilor/îngrijitorilor în
comunitatea locală

Modulul 3

- Rolul *Lucrătorului de suport* în îngrijirea persoanelor cu demență

Material didactic

- Caracteristici ale *Lucrătorului de Suport*
- Roluri
- Însușiri predominante
- De ce să devii *Lucrător de Suport*
- Aspecte specifice în România

Este o persoană care asigură suport, atât social cât și emoțional, persoanelor care au demență. Cu toate acestea, un **Lucrător de suport** poate fi implicat în activitățile diverselor unități de asistență socio-medicală.

Acest tip de suport este **livrat prin diferite metode** precum, comunicarea rapidă și directă a nevoilor pentru îngrijire, participarea la sarcinile de îngrijire zilnică de la domiciliu, asigurarea asistenței practice a unor diferite servicii pentru persoanele cu demență, și/sau organizarea unor diferite activități de conștientizare și sensibilizare a publicului cu privire la demență, precum și diferite evenimente sociale precum cafenelele Alzheimer etc.

Lucrătorul de suport urmărește să promoveze și să dezvolte, împreună cu persoanele cu demență, optimismul, solidaritatea, speranța și reciprocitatea.

Lucrătorul de Suport

They can use their own lived experience to connect with people and help them by giving them a sense of hope and wellbeing

They can support people to gain a sense of control over their lives

They can help people engage with, build connections, and feel a sense of belonging to their local communities

They can enable people to gain satisfaction in different parts of their lives.

CONFORM NHS - INSTITUTULUI NAȚIONAL DE SANATATE DIN UK

- Un *Lucrător de suport* este acea persoană care a avut parte de o experiență de îngrijire a unei persoane cu demență și care dorește să împărtășească din propria experiență prin asumarea unui rol de îngrijitor.
- Principalul scop al unui *Lucrător de suport* este să împărtășească experiența trăită, să inspire, să ofere speranță, să încurajeze și să asigure informații relevante altor aparținători/îngrijitori, precum și să-i susțină spre identificarea propriului drum spre recuperare.

(Informații oferite de NHS – Institutul Național
de Sănătate din UK)

Lucrătorul de suport în îngrijirea persoanelor cu demență

Lucrătorul de suport este bine implicat în domenii care asigură îngrijirea persoanelor cu dizabilități, în mișcarea dedicată sănătății mintale și este din ce în ce mai recunoscut ca fiind cel care asigură suportul persoanelor diagnosticate cu demență precum și a aparținătorilor/îngrijitorilor lor.

Lucrătorul de suport are un impact emoțional și social pozitiv, înrădăcinat în sensul identificării cu ceilalți, prin împărtășirea de experiențe și reciprocitatea susținerii. Există de asemenea un contrast între calitatea serviciilor oferite de *Lucrătorul de suport* și cele oferite de profesioniști, dovedindu-se că primele sunt mai eficace decât cele oferite de al doilea grup.

Lucrătorul de suport subliniază importanța experienței trăite precum și promovarea unei abordări bazate pe abilitățile suportului interpersonal, care încurajează și provoacă înțelegerea demenței, proces care în prezent este incomplet.

Ce tip de suport ați dori să oferiți?

Deși există diferite tipuri de servicii oferite de *Lucrătorii de suport*, toate implică *oferirea și recepționarea de ajutor* ceea ce le asigură, la rândul lor, *acumularea unor experiențe valoroase în îngrijirea persoanelor cu demență prin utilizarea propriei perspective personale*.

Aceste tipuri de sprijin implică: împărtășirea cunoștințelor, asigurarea de suport emoțional, interacțiunea socială și/sau ajutorul practic.

Întrebare: Aveți idee cum ar putea un *Lucrător de suport* să asigure ajutor practic unei persoane cu demență, conform experienței dvs.?

Rolul unui **LdS**: susținerea serviciilor de îngrijire în demență, accesul la serviciile de sănătate și disponibilitatea din centrele de îngrijire (în funcție de diferitele tipuri de servicii).

Exemple practice:

- Susținerea persoanelor din centrele de îngrijire
- Ajutorarea oamenilor prin participarea la activități variate
- Protejarea centrelor locale de îngrijire
- Angajarea în planuri de recuperare pe baza îndrumărilor oferite de specialiști
- Sprijinirea profesioniștilor din domeniul sănătății în scopul realizării planului de îngrijire (ex. Asigurarea unui răspuns/feedback valoros prin contactul direct cu persoana cu demență)
- Participarea la activități sociale și organizarea de acțiuni de conștientizare

Domenii de activitate:

Medii formale și informale (ONG-uri, organizații de voluntari, Cafenele Demență, Centre de zi, clinici, ambulatorii etc)

Membrii echipei de îngrijire:

Doctori, asistenți medicali, psihologi, asistenți sociali, membrii de familie, alți membri ai serviciilor de sănătate

Condiții prealabile

1. Experiență relevantă în domeniul de îngrijire în care vor fi angajați
2. Absolvenți ai unor cursuri specifice de instruire
3. Abilități de comunicare și sociale cu profesioniștii serviciilor de sănătate precum și cu persoanele cu demență

Statutul financiar

1. Activitate voluntară sau remunerată

Abilitățile unui îngrijitor/aparținător

Datorită experienței lor în îngrijire, aparținătorii/îngrijitorii pot dobândi o gamă largă de cunoștințe, competențe și abilități.

Acestea includ:

Competențe legate de sănătate (administrarea medicamentelor, proceduri medicale, gestionarea simptomelor, abordări non-farmaceutice, cursuri de sănătate...)

Abilități de comunicare (cu profesioniștii serviciilor de sănătate precum și cu cei din domeniul social, cu persoanele pe care le îngrijesc, cu ceilalți membrii de familie...)

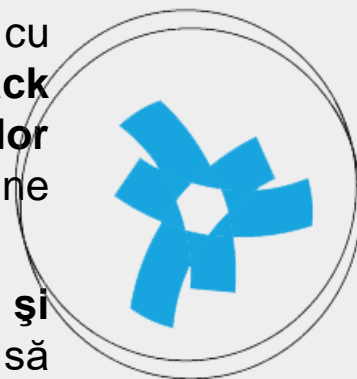
Cunoștințe transversale (organizare, coordonare, administrarea timpului...)

De ce să devii un LdS în serviciile de îngrijire a persoanelor cu demență

Vei putea **împărtăși** din propria ta experiență cu privire la recuperarea și provocările impuse de demență, vei fi capabil să **inspiri speranță** altor aparținători/îngrijitori și persoane care trăiesc cu demență, vei avea posibilitatea să oferi propriul **răspuns/feedback profesioniștilor din domeniul sănătății** ca și **utilizatorilor serviciilor de îngrijire** în scopul identificării propriului lor drum al unei vieți demne cu demență.

Un **LdS** va putea împărtăși sentimentele de **empatie și compasiune** cu părțile interesate în demență și îi va putea ajuta să înțeleagă că **nu sunt singure**. Mai mult, el va putea **încuraja îngrijitorii precum și persoanele cu demență** și îi va ajuta să se simtă mai puțin izolați și respinși, oferind **oportunități de socializare** și incluziune socială.

Vei crea o **relație de încredere**.

De ce să devii un LdS în serviciile de îngrijire a persoanelor cu demență

Pentru a **facilita externalizarea** din spitale.

Pentru a sprijini persoanele cu demență și aparținătorii/îngrijitorii acestora la propriul domiciliu, **oferind ajutor practic** (ex: vizite la domiciliu, ajutor pentru a desfășura activități în aer liber, rezolvarea unor probleme nesoluționate cu diferite servicii etc.)

Pentru a furniza din **propria lor experiență** în scopul susținerii părților interesate în stabilirea priorităților, pentru clarificarea procesului de planificare, pentru a rezolva problemele, în scopul gestionării provocărilor zilnice, identificând noi strategii pentru a face față problemelor semnificative, oferind soluții practice diverselor probleme legate de demență.

De ce să devii un LdS în serviciile de îngrijire a persoanelor cu demență

Beneficii personale

Încredere în sine/ stima de sine

Reflectare pozitivă a propriei experiențe

Altruism

Abilități sociale/ comunicare

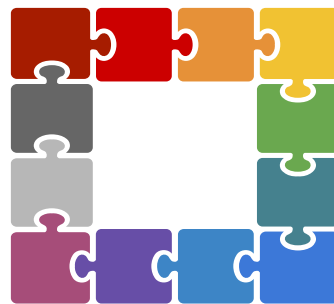
Sentimentul de a fi apreciat

Sentimentul de activare personală/ abilitarea de a lupta împotriva stigmei

Sentimente pozitive (empatie, compasiune etc.)

Sentimentul de a fi inclus într-o echipă

Sentimentul de a găsi un scop în viață

Care furnizează un diagnostic

Care asigură instruire educațională

Care livrează servicii de îngrijire

Care oferă sfaturi medicale/ consiliere/
terapie

**LdS *nu* este
o persoană**

**Care dintre următoarele
beneficii pot fi utile unui
*Lucrător de suport?***

Beneficiile unui *Lucrător de suport*

Beneficii pentru cei care îi utilizează

Un simț mai dezvoltat al controlului
Reducerea sentimentului de izolare

- O mai mare abilitate de a vedea și analiza
propria situație
- Emancipare
- Inspirație
- Speranță

Beneficii pentru LdS

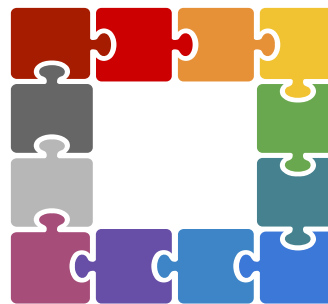
- Dezvoltare personală
- Mai multă încredere în propriile capacități
- Un sentiment mai puternic de
autoeficacitate
- O mai bună stimă de sine
- Satisfacția emancipării

Beneficii ale serviciilor și societății

- Acces la servicii de mai bună calitate
- O mai bună conștientizare a
utilizatorilor cu privire la oferta de
servicii din domeniu
- Diseminarea bunelor practici
- Un sentiment mai puternic de
apartenență la comunitate

Studiul Healthbridge

În 2013 s-a desfășurat în UK studiul Healthbridge care a evaluat includerea *Lucrătorilor de suport* în serviciile oferite aparținătorilor/îngrijitorilor persoanelor cu demență

Rezultatele studiului au arătat că:

A crescut gradul de conștientizare al aparținătorilor/îngrijitorilor cu privire la faptul că sunt mulți alți oameni în situații similare, ceea ce poate duce la dezvoltarea unor relații de prietenie, un sens de apartenență și de acceptare socială.

S-a demonstrat diminuarea sentimentelor de singurătate, izolare, pierdere și efort.

Participanții la studiu au învățat noi strategii de adaptare prin schimbul de informații și sfaturi.

Schimbul de informații dintre acești colegi, sfaturile și strategiile de adaptare au fost foarte importante, deoarece un mediu în care se poate vorbi despre demență fără stigmă și crearea unui spațiu cu semnificații de colaborare alungă definițiile medicale ale demenței care duc la acceptuarea deficitului (Ward et al, 2011).

Certificat de abilitare/ îngrijire

Ar putea include un titlu, ca de exemplu **Provocări ale demenței**

Aveți idee cum
ar trebui să
arate un
*Certificat de
abilitare pentru
un LdS*

Concluzii
Comentarii
Întrebări
Rezumat

Modulul 4

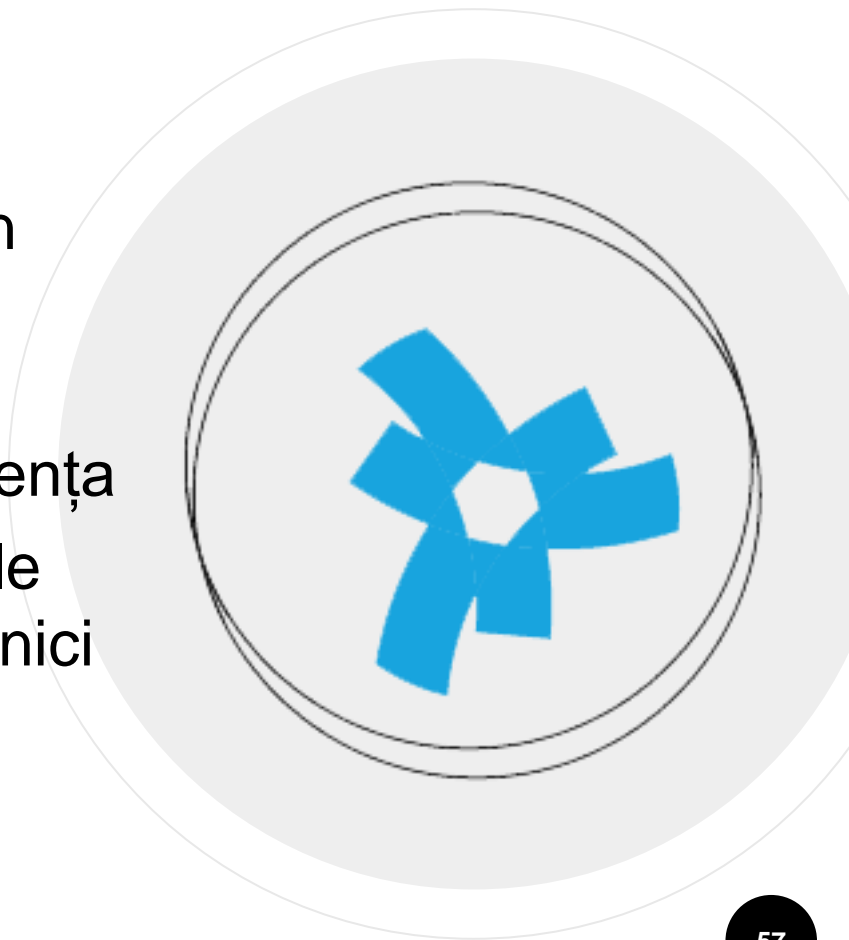
- Servicii în domeniul demenței din Grecia
- Probleme semnificative pentru persoanele care trăiesc cu demență, de ex. probleme juridice în curs, drepturile omului și activități practice (tehnici de reflexie, ascultare activă, jocuri de rol)

Material didactic

Servicii în domeniul demenței din
Grecia

Ce înseamnă comunitățile
prietenoase persoanelor cu demența
Probleme semnificative (drepturile
omului, probleme economice, tehnici
de comunicare, exerciții)

Strategii naționale de combatere a demenței

What is happening in Greece?

Nevoile Actuale

Puteți oferi exemple
ale acestor nevoi
potrivit experiențelor
dvs.?

- Detectare timpurie
- Conștientizarea demenței
- Acces egal la diagnostic și tratament
- Respectarea drepturilor omului pentru persoanele cu demență (dezvoltarea cadrului legislativ)
- Implicarea persoanelor cu demență și a îngrijitorilor acestora în dezvoltarea și/sau îmbunătățirea serviciilor de îngrijire

- *Clinici de Memorie* în cadrul departamentelor de psihiatrie sau neurologie din toate spitalele din Grecia
- *Clinici Psihogeriatrice* (în cadrul clinicilor pentru boli cronice)
- Cabinete particulare
- *Asociații Alzheimer* (organizații non-governamentale)
- Centre de zi pentru demență în orașele mari în colaborare cu municipalitățile
- Servicii de îngrijire la domiciliu în municipiu
- Spitale de geriatrie particulare
- *Spitale tip Hospice* pentru îngrijirea demenței

Servicii în domeniul demenței din Grecia

**Diagnostic
- Îngrijire
medicală**

**Îngrijire la
domiciliu -
îngrijire
stomatologică**

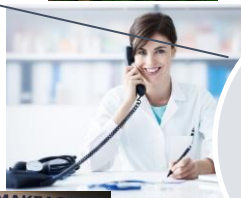

**Terapii non-
farmacologice
Stimulări
cognitive**

**CENTRE DE ZI
ÎN GRECIA**

**Conferințe
Prelegeri**

**Informare
(Linie de
asistență
telefonică
24ore)**

**Suportul
îngrijitorilor**

**Evenimente de
conștientizare**

Cercetare

Activități tip campanie națională I

Ziua anuală a Îngrijitorilor (16/3)

Ce fel de activități ați desfășura pentru o campanie de conștientizare a îngrijitorilor?

ΗΜΕΡΑ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗ 2019
ατόμων με άνοια ή Αλτσχάιμερ

ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΝΑ ΓΙΝΕΣΑΙ
ΚΟΜΜΑΤΙΑ

Έλα να μιλήσεις με τους ειδικούς

16/03

18:00
18:00

Μητροπολιτικό
Κολλέγιο

Ακαδημίας 42

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Εταιρεία Alzheimer Αθηνών

Απορίτητες η έλλοση συμμετοχής
210 7013271

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

Activități tip campanie națională II

- Spectacol de teatru “Vocea îngrijitorului”
- Seri muzicale
- Cafenele Alzheimer
- Expoziții de artă
- Programe TV și radio săptămânale
- Prezentări în școli elementare/gimnaziale

Care este contribuția LdS în activitățile menționate mai sus?

Exercițiu

Care sunt serviciile de ÎNGRIJIRE disponibile pentru o persoană cu demență, conform experienței dvs., și ce tip de ajutor poate oferi un *Lucrător de Suport*?

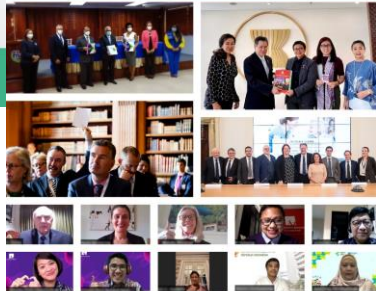
	SUFICIENT	INSUFICIENT	ABSENT
Coordonarea îngrijirii/Management de caz			
Ajutor la domiciliu			
Oferirea de mese calde la domiciliu			
Sprrijin pentru persoanele cu incontinență			
Tehnologii asistive/Soluții ICT			
Sisteme TeleAlarm pentru persoanele cu demență			
Adaptări ale locuinței			
Îngrijiri la domiciliu (asigurarea igienei personale și distribuirea medicamentelor))			
Consiliere			
Grupuri de suport pentru persoanele cu demență			
Grupuri de suport pentru aparținători/îngrijitori			
Îngrijire tip respiro la domiciliu			
Vacanțe pentru aparținători/îngrijitori			
Sesiuni de instruire pentru aparținători/îngrijitori			
Cafenele Alzheimer			
Centre de zi			

Planul global de acțiune al OMS de combatere al demenței

Towards a dementia plan:
a WHO guide

Dementia as a public health priority

Dementia awareness and friendliness

Dementia risk reduction

Dementia diagnosis, treatment, care and support

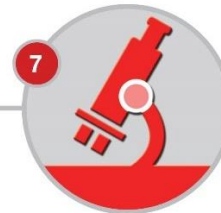
Support for dementia carers

Information systems for dementia

Dementia research and innovation

O comunitate este locul în care trăim toată viața.

A fi prietenos cu persoanele cu demență înseamnă că ești respectuos cu adulții în vârstă (indiferent de starea mentală).

A fi prietenos cu persoanele cu demență înseamnă că demența nu este tratată doar prin mijloace medicale, psihologice sau sociale de îngrijire.

A fi prietenos cu persoanele cu demență înseamnă că tratamentul nu este limitat doar de intervențiile medicale, ci implică de asemenea autonomia și drepturile fiecăruia, în viața de zi cu zi.

**Construim
împreună
comunități
prietenoase
persoanelor cu
demența**

Rolul unui LdS din comunitate

Sistemul de sănătate
Diagnosticare
Tratament
Monitorizarea evaluării

Spital

Suport oferit
de biserică

Biserică

Servicii prietenoase cu
demența
Magazine
Locuri publice

Angajatori conștienți de
povara demenței și care
pot înțelege nevoile
angajatorilor lor

Piața muncii

Spitale tip hospice pentru
persoanele cu demență
în ultimele stagii

Piață

Prieteni
demenței

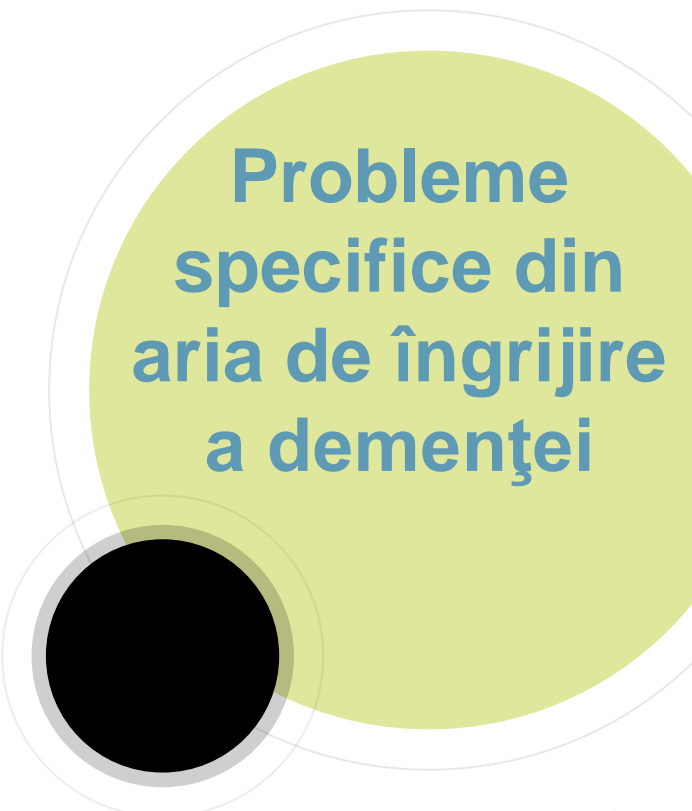
Spații publice pentru
oamenii care trăiesc
cu demență și
transport public
disponibil pentru
aceștia

Politiție

Funcționari publici
conștienți de demență

Instituții de îngrijire

-
- Drepturi legale
  - Probleme economice
  - Tehnici de comunicare
  - Exerciții pentru *Lucrătorii de Suport*

**Probleme
specifice din
aria de îngrijire
a demenței**

Aspecte legale din aria de îngrijire a demenței

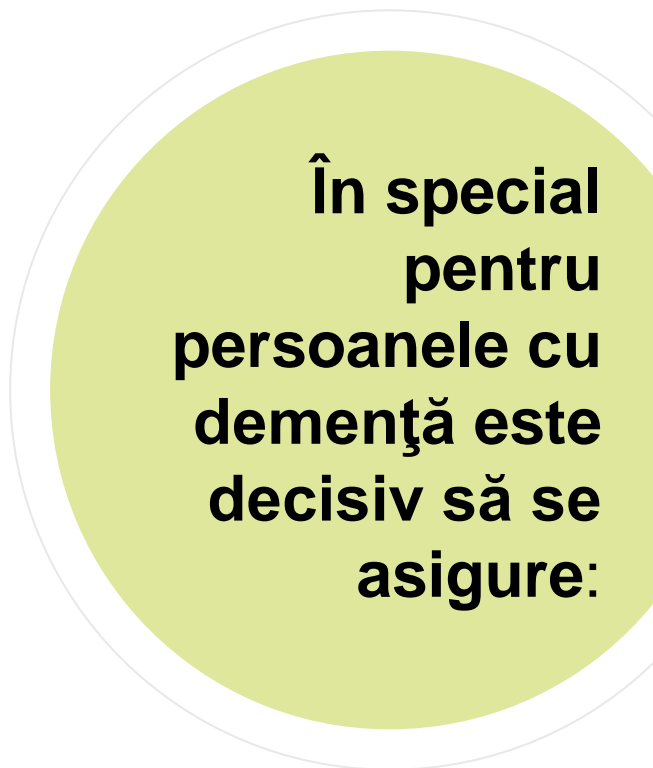
- Sentimentul de libertate personală
- Sentimentul de siguranță personală
- Integritatea corporală
- Dreptul personal de deplasare liberă
- Dreptul la o viață de familie și la viață privată
- Dreptul la îngrijire medicală
- Personalitate și fel de a fi, obiceiuri, interese
- Nevoia de intimitate, de activități și de socializare
- Nu ne-a dat dreptul de a interveni în viața sa

Servicii dedicate persoanelor
cu demență la nivel local

- Asigurare medicală

- Acțiuni pentru demență (nu
neapărat incluse în legislația
țării)

**În special
pentru
persoanele cu
demență este
decisiv să se
asigure:**

Aspecte economice în demență

Imediate

Costuri medicale/controale

Spitalizare

Îngrijire zilnică

Indirecte

Consecințe ale fragilității progresive a persoanelor cu demență

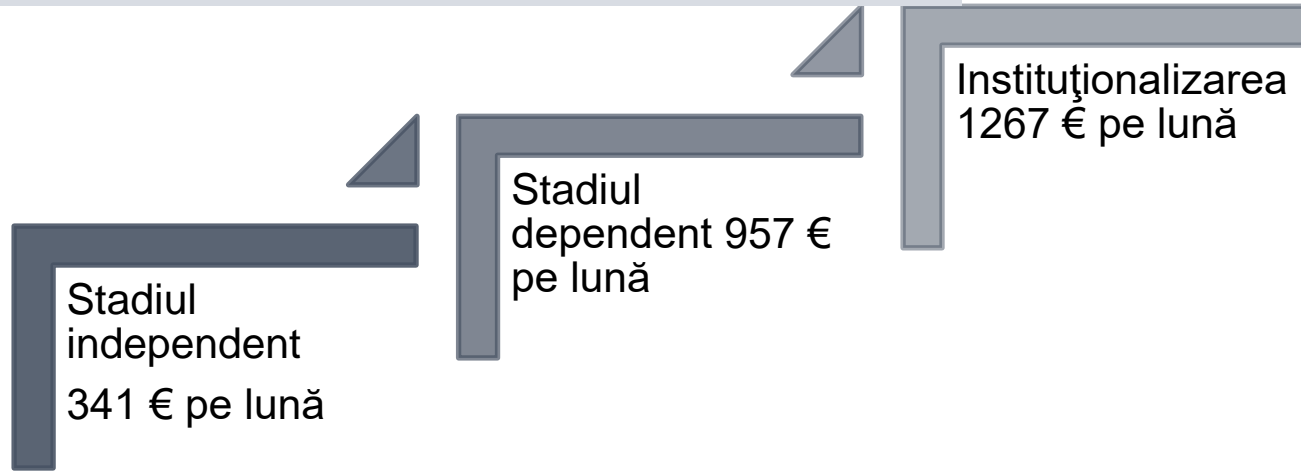
Suportul aparținătorilor/îngrijitorilor și nevoile lor suplimentare

Inabilitatea de a munci (atât a persoanei cu demență cât și aparținătorului/îngrijitorului acesteia)/ timpul liber

Conform Planului Strategic Național Grec pentru demență

„Costul anual al îngrijirii persoanelor cu boala Alzheimer în SUA este comparabil cu costul anual al războiului din Irak”

Costul anual al demenței: 4.092-15.204 €

Stadiul independent
341 € pe lună

Stadiul dependent
957 € pe lună

Instituționalizarea
1267 € pe lună

Kaitelidou et al. (2013) (publication in Greek «Κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της νόσου Alzheimer στην Ελλάδα: Πιλοτική μελέτη. Νοσηλεία και έρευνα. Απρ.2013»)

Kyriopoulos et al. (2005) (publication in Greek «Το κόστος της Άνοιας Τύπου Alzheimer στην Ελλάδα. Άνοια: Ιατρική και Κοινωνική πρόκληση. Τσολάκη Μ, Καζης Α (επιμ.) University studio press. Θεσσαλονίκη 2005»)

Încrederea

Recunoașterea sentimentelor/nevoilor

Atitudinea respectuoasă față de persoanele cu demență

Înțelegerea

Sprijinirea empatică arătând interes și compasiune

**Model de
comunicare cu
persoanele cu
demență
(CRRUS)**

Încercați să nu fiți ofensator rostind cuvinte dificile/complicate.

Acordați suficient timp persoanelor cu demență pentru a răspunde. Nu vă grăbiți.

Discutați despre sentimentele acestora și nu încercați să spuneți cine are dreptate.

Fiți concentrat și prezent.

Observați-vă limbajul corpului. Atenție la fizionomie, la modul de acțiune și la poziția corpului.

Încercați să găsiți acel moment din zi în care persoana va fi mai capabilă să comunice. Încercați să înțelegeți cauzele comportamentului și nevoile acestora.

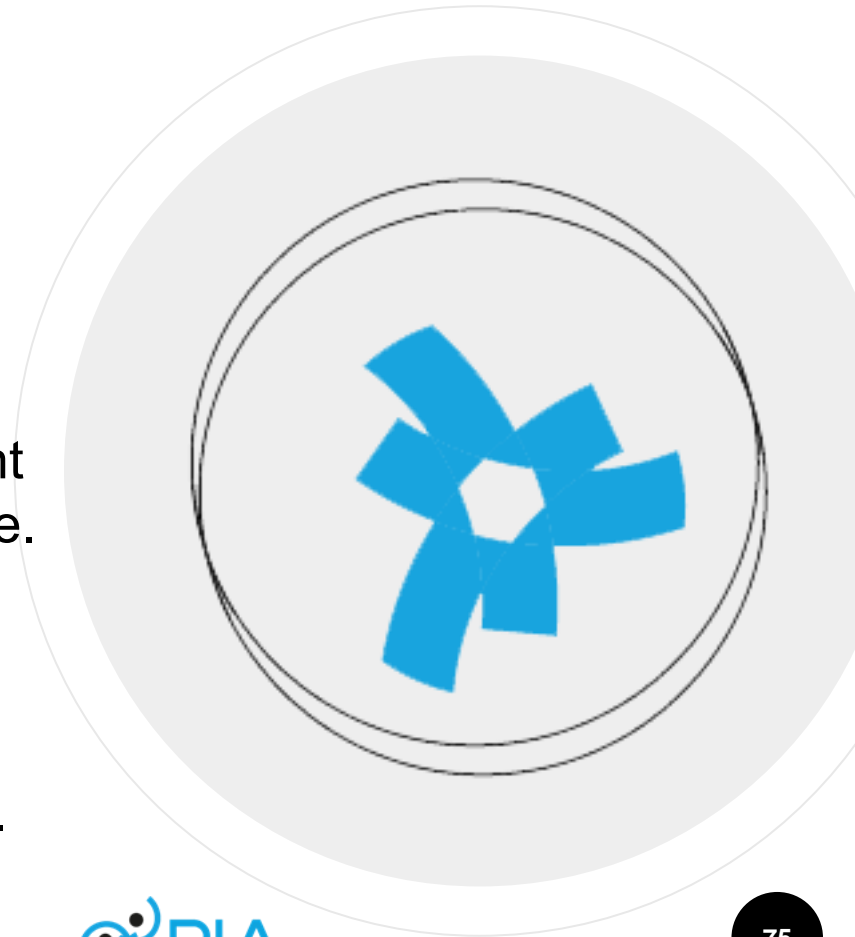
Analizați lucrurile în moduri diferite și fiți deschis creativității.

Urmați Modelul CRRUS

Urmați Modelul CRRUS

- ✎ Vorbiți clar folosind propoziții scurte și simple.
- ✎ Evitați întrebările complicate.
- ✎ Rămâneți la o singură idee la un moment dat, prea multe opțiuni pot duce la confuzie.
- ✎ Folosiți cuvinte care nu amenință.
- ✎ Utilizați un ton cald și sigur.
- ✎ Evaluarea stării emoționale. Respectați spațiul personal. Acceptați particularitatea.
- ✎ Abordați „perspectiva personală” a persoanei cu demență.

Cei 3 pași ai comunicării din viața cotidiană ai lui ROGER

Atenția

Aceptarea

Empatia

(Rogers, 1967)

Puteți descrie o experiență personală care să poată fi inclusă în abordarea umanistă a lui Roger?

Exercițiul nr.1

Îngrijirea de sine

Ce tip de strategii ale îngrijirii de sine utilizați în calitate de *Lucrător de suport* pentru a vă menține starea de bine în timp ce îi ajutați pe ceilalți?

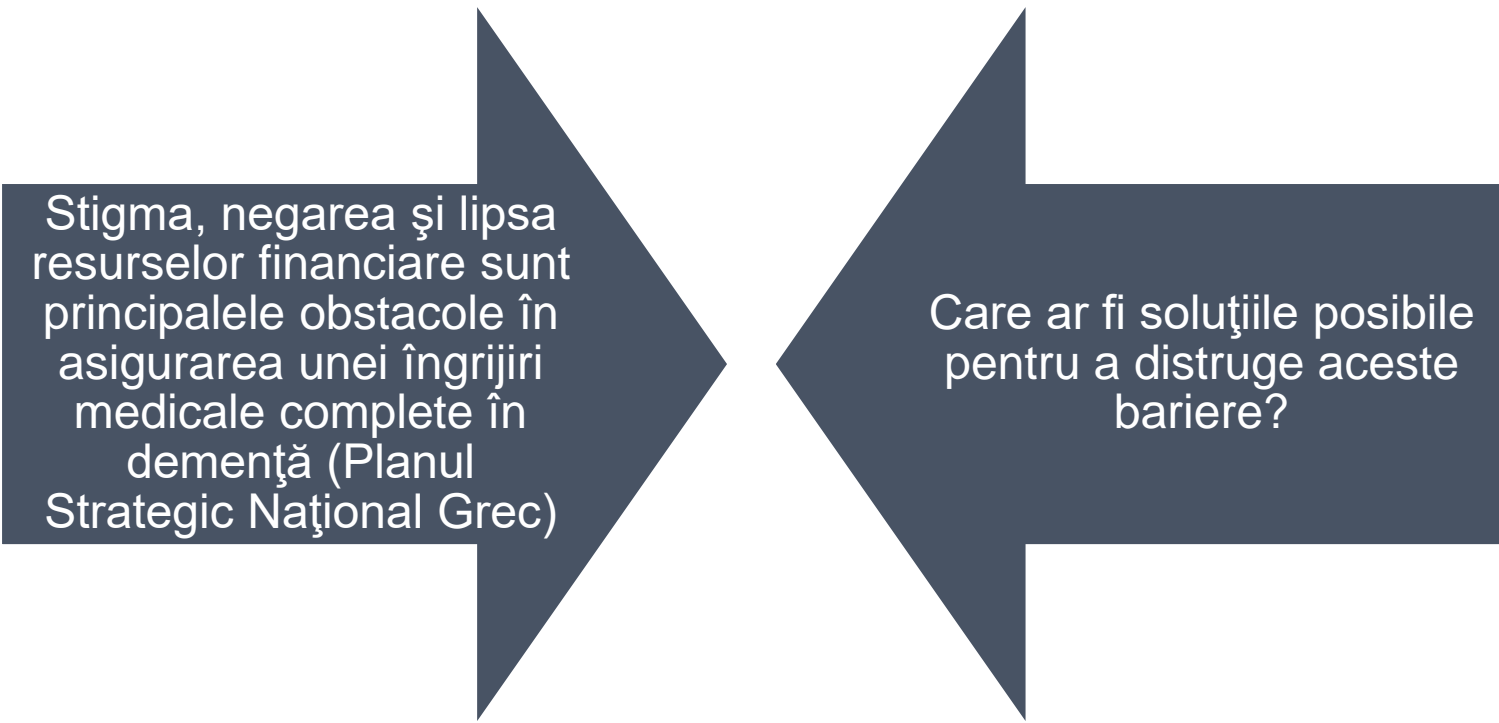
Self Care

What type of self-care strategies are you using as a Peer Support Worker to maintain your wellbeing while helping others?

#peersupportcanada

Exercițiul nr. 2

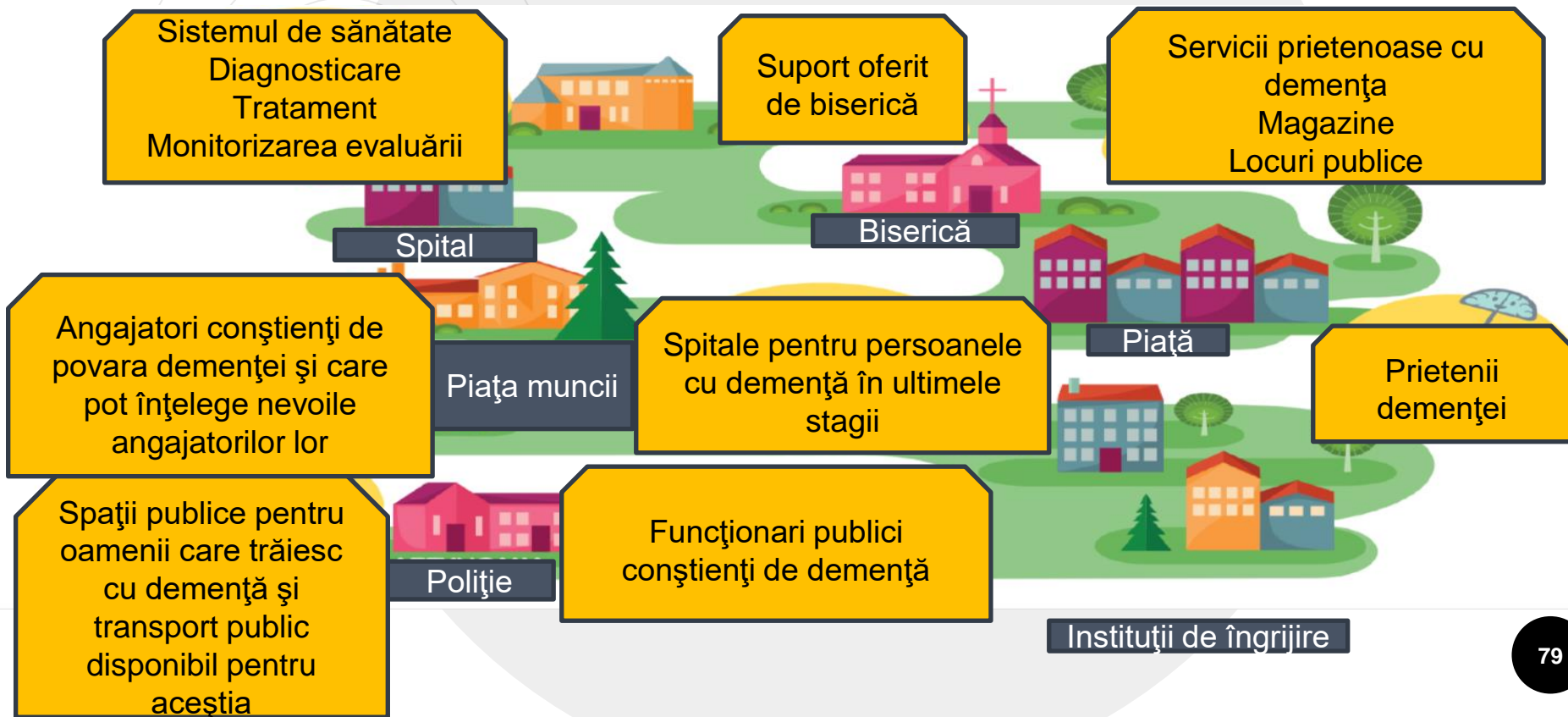

Stigma, negarea și lipsa resurselor financiare sunt principalele obstacole în asigurarea unei îngrijiri medicale complete în demență (Planul Strategic Național Grec)

Care ar fi soluțiile posibile pentru a distruge aceste bariere?

Exercițiul nr. 3

Discutați rolul unui LdS din comunitate și dați exemple cu privire la modul prin care un LdS poate să ajute o persoană cu demență în viața cotidiană.

Exerciții scrise nr. 4, 5 și 6

Reflecțați asupra celor mai puternice emoții trăite din perioada în care erați aparținător/îngrijitor.

Ce sfat v-ați da dvs. înșivă la începutul drumului dvs. ca aparținător/îngrijitor?

Dați un titlu/utilizați o imagine/un motto/un logo care ar descrie cel mai bine experiența dvs.

Exercițiul nr. 7

Un voluntar din grupul LdS narează o situație dificilă din perioada în care era aparținător/îngrijitor iar ceilalți membrii ai grupului crează un spectacol de teatru pe baza acelei experiențe pentru a-l/a o ajuta să-și evalueze respectiva experiență dintr-un alt punct de vedere.

“Theatre of the Oppressed” an interactive technique in the context of dementia care

M. Tsatali^{1,2}, M. Toubalidou¹, M. Egkiazarova¹ & M. Tsolaki^{1,3}

¹ Alzheimer Hellas

²Department of Psychology, the University of Sheffield, UK

³1st Department of Neurology, School of Medicine, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

correspondence at: tsatali@yahoo.gr

26th Alzheimer Europe Conference
Excellence in dementia research
and care

Copenhagen, Denmark
31 October – 2 November 2016

www.alzheimer-europe.org/ea2016/congress

Exercițiul nr.8

Care sunt aspectele pozitive ale îngrijirii, conform propriei tale experiențe?

(Tsatali et al. (2022). Greek adaptation of the positive aspects of caregiving (PAC) scale in dementia caregivers. *Clinical Gerontologist*, 45(3), 538-547.

“Un bun ascultător ne
ajută să ne auzim pe noi
înșine”.

(Yahia Lababidi)

Vă mulțumim pentru atenție!

Întrebări?

Adresa de contact: mtsatali@yahoo.gr

